

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-06-10 Nr. 429-124
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugpjūčio 10 d. – 2024 m. rugpjūčio 9 d. laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. *(Duomenys neskelbiami)*) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis yra Būsto draudimo taisyklės Nr. 067¹ (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartyje nurodyta, kad pareiškėjo gyvenamasis namas ir pagalbiniai pastatai, esantys adresu: *(Duomenys neskelbiami)*, apdrausti draudimo variantu „Standartinis“.

2024 m. balandžio 19 d. pareiškėjas draudikui pranešė apie 2024 m. balandžio 15 d. įvykį, nuroydamas, kad audros metu vėjo gūsis nuvertė ūkinį pastatą (toliau – įvykis).

2024 m. balandžio 22 d. draudikas, remdamasis Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (LHMT) duomenimis, įvykio vietos nuotraukomis bei ankstesnės žalos byloje užfiksuotomis aplinkybėmis (turtas draudžiamas nuo 2018 m.), priėmė sprendimą įvykį laikyti nedraudžiamuoju, nes nenustatė, kad būtų įvykęs koks nors Taisyklėse nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, kreipėsi į draudiką su pretenzija, o vėliau – ir į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, prašydamas Lietuvos banko rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią jo patirtą žalą dėl sugriuvusio ūkinio pastato.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas paaiškino, kad iš žalos administravimo metu surinktų duomenų nustatyta, jog nebuvo draudžiamąjo įvykio, t. y. įvykio dieną įvykio vietoje nebuvo audros požymius atitinkančio stipraus vėjo.

Draudikas Lietuvos bankui taip pat pateikė 2024 m. gegužės 23 d. UAB „Smart Claims“ vyr. eksperto *(Duomenys neskelbiami)* ekspertinę nuomonę dėl nuostolio priežasties Nr. *(Duomenys neskelbiami)* (toliau – Ekspertinė nuomonė), kurioje nurodyta, kad ūkinio pastato griūties priežastis yra statinio konstrukcijų fizinis nusidėvėjimas. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas nurodė neturintis pagrindo įvykį pripažinti draudžiamuoju ir mokėti pareiškėjo reikalaujamos draudimo išmokos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindų, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

¹ 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad ginčas kilo dėl įvykio, kurio metu sugriuvo pareiškėjo ūkinis pastatas, pripažinimo nedraudžiamuoju.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas: šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis.

Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti, – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas.²

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, kurios laikomos standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis, paprastai taikomomis visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini.³

Pareiškėjas pranešime apie įvykį draudikui nurodė, kad ūkinis pastatas sugriuvo dėl audros, todėl svarbu įvertinti, ar įvykio aplinkybės atitinka Taisyklėse apibrėžto draudžiamąjo įvykio „audra“ sąlygas.

Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunktyje nustatyta, kad draudžiamuoju įvykiu „audra“ pripažintinas stiprus vėjas, kuris ardo pastatus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus. Šiame Taisyklių papunktyje taip pat nustatyta, kad nuostoliai neatlyginami dėl žalos pastatams, kurių laikančiosios konstrukcijos nusidėvėjusios, pavyzdžiui, paveiktos puvinio, nesandarios, ištrupėjusios, su įtrūkiomis, t. y. dėl nusidėvėjimo netekusios laikomosios galios ir atsparumo gamtos jėgų poveikiui. Minėtame Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunktyje taip pat nustatyta, kad jei draudimo vietoje nėra galimybės nustatyti draudžiamos rizikos ar jos parametrų, remiamasi įvykio vietai artimiausios hidrometeorologijos stoties pateiktomis duomenimis ir (arba) faktais, jog vėjas draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams ar kitiems panašiams, tokio paties atsparumo daiktams, ir daroma išvada, kad šios rizikos atitinka Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunkčio apibrėžimą.

Draudikas, siekdamas pagrįsti, kad audros įvykio dieną įvykio vietoje nebuvo, pateikė paaiškinimus apie tai, jog draudimo sutartimi yra apdrausta net 16 įvykio zonoje esančių objektų, tarp jų ir ūkiniai pastatai, malkinės, tvora, vasaros virtuvė ir t. t., tačiau nė vienas iš objektų tariamos audros metu nenukentėjo.

Be kita ko, draudikas pateikė duomenis apie ankstesnį pareiškėjo registruotą draudžiamąjį įvykį⁴, kurio metu dėl stipraus vėjo buvo nuplėšta daržinės stogo danga, bei paaiškino, kad palyginus ankstesnės žalos bylos ir nagrinėjamo įvykio metu pateiktas nuotraukas matyti, jog stogo pažeidimai nebuvo sutvarkyti, o įvertinus tai, kad dėl stoge esančios skylės audra (stiprus vėjas) turėtų padaryti netgi stipresnį poveikį būtent šiam pastatui (draudiko pateiktose nuotraukose matomas visai nepritvirtintas šiferio gabalas), ši daržinė deklaruoto įvykio metu nepatyrė jokių sugadinimų, nebuvo nuplėšta net ir likusi pusė šiferio gabalo dalies, kuri nėra tinkamai pritvirtinta prie likusios stogo dalies. Draudiko teigimu, tai neginčijamai patvirtina, kad audros įvykio vietoje nebuvo.

Draudikas, nesutikdamas, kad žala apdraustam ūkiniam pastatui buvo padaryta dėl Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunktyje nustatytus kriterijus atitinkančio stipraus vėjo (audros), remiasi ir LHMT duomenimis, kurie, draudiko teigimu, patvirtina, jog pareiškėjo nurodytu

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012.

⁴ 2023 m. spalio 8 d. įvykis (draudiko žalos bylos Nr. 3650649).

laikotarpiu, kai buvo sugriautas apdraustas ūkinis pastatas, buvęs vėjas neatitiko Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunktyje nustatytų stipraus vėjo, prilyginamo audrai, požymių. Įvertinus draudiko pateiktus LHMT duomenis, nustatyta, kad 2024 m. balandžio 15 d. Raseinių rajone vyravo pietvakarių krypties 5–6 m/s stiprumo vėjas, užfiksuotas didžiausias vėjo gūsis – 13,2 m/s. Šiame kontekste vertinant interneto svetainėje www.civsauga.lt skelbiamus duomenis apie vėjo rūšis, pažymėtina, kad vėjo rūšis „audra“ minėtame informaciniame šaltinyje apibrėžiama kaip „stiprus vėjas, kurio greitis viršija 20,8 m/s. Vėjas plėšia stogų dangos lakštus, kaminų stogelius, lengvi daiktai pastumiami iš vietos, lūžta didelės medžių šakos, kartais lūžta medžiai, kiti išraunami su šaknimis. Vasaros audrą lydi liūtys ir perkūnija, žiemos audrą – sniegas ir pūga.“

Lietuvos bankui pateiktoje Ekspertinėje nuomonėje taip pat buvo įvertinta audros tikimybė ir nurodyta, kad įvykio dieną vyravęs 5–6 m/s stiprumo vėjas yra laikomas silpnu (vidutiniu) vėjo stiprumu, kuriam esant pakeliamos dulksės ir popierius, pradeda judėti medžių šakos, ir tokio stiprumo vėjas nesudaro apkrovos, kuri gali padaryti žalą tiek techniškai tvarkingiems statiniams, tiek medžiams ar kitiems objektams. Ekspertinėje nuomonėje taip pat pažymėta, kad ūkinio pastato stogo danga nėra nuplėšta, o tai būtų būdinga esant stipriam vėjui, bei nurodyta, jog įvykio metu Raseinių rajone vyravo pietryčių krypties vėjas, o pastatas nugriuvo į priešingą (į vėjo) pusę – tai, eksperto teigimu, indikuoja, kad vėjo apkrova šiuo atveju nebuvo esminis veiksnys, sukėlęs griūtį.

Vertinant apdrausto ūkinio pastato griuvimo priežastį, Ekspertinėje nuomonėje nurodyta, kad pastato medinės konstrukcijos yra stipriai nusidėvėjusios (eksperto vertinimu, nusidėvėjimas ne mažesnis nei 80 proc.), laikantysis karkasas, ypač apatinė dalis ir kampų sujungimai stipriai pažeisti puvinio. Eksperto teigimu, tokia iš esmės pažeista konstrukcija negali atlaikyti net įprastų apkrovų.

Ekspertinėje nuomonėje nurodyta, kad pagal statinio griūties pobūdį nustatyta, jog suklupo vieno šono laikančioji konstrukcija, tai sukėlė stogo ir likusių statinio konstrukcijų deformaciją ir griūtį. Ekspertas taip pat atkreipė dėmesį, kad pagal statybos techninį reglamentą Nr. 2.05.04:2003 „Poveikiai ir apkrovos“, reglamentuojantį statinio atsparumą vėjo apkrovoms, techniškai tvarkingas (prižiūrimas) statinys turi atlaikyti 20–25 m/s vėjo apkrovas, t. y. atlaikyti įprastai pasitaikančių audrų poveikį, bei pažymėjo, kad šiuo atveju Raseinių rajone pūtė 4 kartus silpnesnis vėjas: 5–7 m/s, kurį techniškai tvarkingi statiniai turi atlaikyti be jokių sugadinimų.

Atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes, Ekspertinėje nuomonėje ekspertas pateikė išvadą, kad vėjo poveikis neturėjo esminės įtakos pareiškėjo ūkinio pastato griūčiai, o esminė žalos atsiradimo priežastis buvo medinių laikančiųjų konstrukcijų, jungiamųjų kampų supuvimas.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus duomenis ir paaiškinimus, pažymėtina, kad pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių suabejoti Ekspertinės išvados duomenų teisingumu, o Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Ekspertinės išvados duomenys neprieštarauja kitiems žalos byloje esantiems įrodymams ir išplaukia iš tyrimo eigos, nes kvalifikuotas specialistas atsižvelgė į visas įrodymuose užfiksuotas įvykio aplinkybes, vertindamas įvykio metu draudimo vietoje buvusio vėjo įtaką žalos atsiradimui, aplinkinių pastatų būklę, ūkinio pastato būklę iki įvykio bei jo sugadinimo pobūdį.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes ir vadovaujantis Ekspertinėje nuomonėje pateiktu eksperto atliktu ūkinio pastato sugadinimų pobūdžio vertinimu bei remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, kurie negali pagrįsti, kad įvykio metu buvo užfiksuotas audros požymius atitinkantis meteorologinis reiškinys, kuris būtų padaręs žalą ir geros būklės statiniams ir (arba) kitiems objektams, darytina išvada, kad žalą apdraustam turtui lėmė ne Taisyklių A. IV dalies 1.3 papunkčio kriterijus atitinkanti audra (stiprus vėjas), o žala atsirado dėl tęstinio pobūdžio ilgalaikių ir neišvengiamų natūralių procesų. Taisyklių A. IV dalies 4.1 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl nedraudžiamąjį įvykio: neišvengiamų natūralių procesų (korozijos, puvinio, pelėsio, kondensato, natūralaus nusidėvėjimo ir pan.), išskyrus atvejus, kai dėl jų įvyko draudimo sutartyje nurodytas draudžiamasis įvykis ir buvo sunaikintas (sugadintas) kitas turtas (nuostoliai atlyginami tik dėl žalos kitam apdraustam turtui).

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog įvykis atitinka Taisyklių A. IV dalies 4.1 papunktyje nustatytus nedraudžiamąjį įvykio požymius, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtus nuostolius dėl sugriuvusio ūkinio pastato, yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis